

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA
odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności
gospodarczej i posiadania mienia

**Informacja o istotnych postanowieniach ogólnych warunków
ubezpieczenia, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy
o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej**

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej OWU
Przesłanki, których zaistnienie zobowiązuje Gothaer TU S.A. do wypłaty odszkodowania	§ 2; § 3 ust. 1, 2, 3 i 5; § 4; § 6 ust.1 i 2; § 7 ust. 5, 8 i 9; § 8 ust.1; § 11 ust. 2, 3, 6, 8, 10 i 11; § 12; Klauzula nr 1 pkt 1; Klauzula 1a pkt 1; Klauzula 2 pkt 1; Klauzula 3 pkt 1 i 2; Klauzula 4 pkt 1 i 2; Klauzula 5 pkt 1; Klauzula 5a pkt 1; Klauzula 6 pkt 1; Klauzula 7 pkt 1, 2, 5 i 6; Klauzula 8 pkt 1,2 i 4;Klauzula 9 pkt 1, 2, 3, 6 i 7; Klauzula 10 pkt 1 i 3; Klauzula 11 pkt 1 i 3;Klauzula 12 pkt 1; Klauzula 13 pkt 1 i 2
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności Gothaer TU S.A. uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania lub jego obniżenia	§ 1 ust. 3; § 3 ust. 4, 5 i 6; § 5; § 6 ust. 3; § 8 ust. 2, 3 i 4; § 11 ust. 4, 6, 9 i 12; § 12 ust. 2, 5 i 6; Klauzula 1 pkt 2; Klauzula 1a pkt 2 i 3; Klauzula 2 pkt 2, 3 i 4; Klauzula 3 pkt 3, 4 i 5; Klauzula 4 pkt 3 i 4, Klauzula 5 pkt 2, 3, 4 i 5; Klauzula 5a pkt 2, 3,4 i 5; Klauzula 6 pkt 2, 3 i 4; Klauzula 7 pkt 3, 4 i 7; Klauzula 8 pkt 3 i 5; Klauzula 9 pkt 4, 5 i 8; Klauzula 10 pkt 2; Klauzula 11 pkt 2 i 4;Klauzula 12 pkt 2 i 3, Klauzula 13 pkt 2 i 3

Spis treści

	Strona
§ 1 Postanowienia ogólne	5
§ 2 Definicje	5
§ 3 Przedmiot i zakres ubezpieczenia	6
§ 4 Czasowy zakres pokrycia	7
§ 5 Ryzyka wyłączone z zakresu ubezpieczenia	7
§ 6 Świadczenia	10
§ 7 Umowa ubezpieczenia, okres ubezpieczenia i czas trwania odpowiedzialności	10
§ 8 Suma gwarancyjna	11
§ 9 Składka ubezpieczeniowa	11
§ 10 Wysokość składki	11
§ 11 Prawa i obowiązki stron umowy ubezpieczenia	12
§ 12 Ustalenie i wypłata odszkodowania	13
§ 13 Reklamacje i spory	13
§ 14 Roszczenia regresowe	14
§ 15 Zawiadomienia i oświadczenia	14
§ 16 Wejście OWU w życie	14
§ 17 Klauzule dodatkowe	14

KLAUZULE DODATKOWE

KLAUZULA NR 1	Włączenie odpowiedzialności za szkody powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	15
KLAUZULA NR 1A	Włączenie odpowiedzialności za szkody powstałe na terytorium USA, Kanady, Meksyku, Australii, Nowej Zelandii i terytoriów pozostających pod ich jurysdykcją	15
KLAUZULA NR 2	Włączenie odpowiedzialności za szkody w rzeczach ruchomych użytkowanych przez Ubezpieczonego na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu lub innej umowy o podobnym charakterze	15
KLAUZULA NR 3	Włączenie odpowiedzialności za szkody wyrządzone pracownikom Ubezpieczonego (OC pracodawcy)	16

KLAUZULA NR 4	Włączenie odpowiedzialności za szkody powstałe pośrednio lub bezpośrednio z emisji, wycieku, uwalniania się lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych	16
KLAUZULA NR 5	Włączenie odpowiedzialności za szkody w rzeczach ruchomych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego lub też stanowiących przedmiot obróbki, czyszczenia, naprawy, serwisu, pakowania lub innych czynności wykonywanych w ramach usług prowadzonych przez Ubezpieczonego	16
KLAUZULA NR 5A	Włączenie odpowiedzialności za szkody w pojazdach samochodowych i motocyklach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego lub też stanowiących przedmiot obróbki, czyszczenia, naprawy, serwisu lub innych czynności wykonywanych w ramach usług prowadzonych przez Ubezpieczonego	17
KLAUZULA NR 6	Włączenie odpowiedzialności za szkody powodujące roszczenia pomiędzy Ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia (odpowiedzialność wzajemna)	18
KLAUZULA NR 7	Włączenie odpowiedzialności cywilnej za szkody poniesione przez producenta finalnego z powodu wadliwości produktów dostarczonych przez Ubezpieczonego	18
KLAUZULA NR 8	Włączenie odpowiedzialności za szkody poniesione przez osoby trzecie z powodu wadliwości wyrobów, które zostały wyprodukowane, poddane obróbce lub przerobione za pomocą maszyn, urządzeń i ich części wyprodukowanych, dostarczonych,	

	montowanych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego	18
KLAUZULA NR 9	Włączenie odpowiedzialności za szkody osób trzecich poniesione w związku z koniecznością usunięcia, demontażu lub odsłonięcia wadliwych produktów oraz montażu, umocowania lub położenia produktu bez wad	19
KLAUZULA NR 10	Włączenie odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez dostarczoną lub wyprodukowaną energię oraz szkody wynikłe z niedostarczenia energii lub dostarczenia energii o parametrach innych niż uzgodnione	19
KLAUZULA NR 11	Włączenie odpowiedzialności za czyste szkody majątkowe	20
KLAUZULA NR 12	Włączenie odpowiedzialności za szkody wynikłe z prowadzenia prac wyburzeniowych lub rozbiórkowych	20
KLAUZULA NR 13	Włączenie odpowiedzialności za szkody polegające na utracie, zaginięciu lub zniszczeniu dokumentów powierzonych Ubezpieczonemu	20

§ 1. Postanowienia ogólne

1. Niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczenia (zwane dalej OWU) mają zastosowanie do umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawieranych przez Gothaer Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. (zwane dalej Gothaer TU S.A.) z osobami fizycznymi, osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadzącymi we własnym imieniu działalność gospodarczą (zwanymi dalej Ubezpieczającymi). W przypadku zawarcia ubezpieczenia na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, Ubezpieczonymi mogą być także osoby fizyczne nieprowadzące we własnym imieniu działalności gospodarczej.
2. Umowę ubezpieczenia można zawrzeć na uzgodnionych przez strony warunkach odmiennych od postanowień OWU. Wszelkie postanowienia dodatkowe lub odmienne od OWU, a także zmiany zawartej umowy ubezpieczenia, muszą być sporządzone w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje roszczeń z tytułu szkód powstałych w związku z:
  - 1) niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy przewozu lub spedycji;
  - 2) użytkowaniem statków lub innych urządzeń pływających, jeżeli odpowiedzialność cywilna z tego tytułu regulowana jest przez Kodeks Morski, a także statków lub innych urządzeń powietrznych oraz kosmicznych;
  - 3) odpowiedzialnością, która jest lub winna być objęta systemem ubezpieczeń obowiązkowych, w tym także obowiązkowym ubezpieczeniem posiadaczy pojazdów mechanicznych, na warunkach iw zakresie określonym przepisami prawa;
  - 4) uchybieniami Ubezpieczonego przy wykonywaniu zawodu regulowanego, tj. czynności zawodowych, których wykonywanie jest uzależnione od spełnienia wymagań kwalifikacyjnych i warunków określonych w odrębnych przepisach prawa, w szczególności zawodu projektanta, architekta, adwokata, notariusza, radcy prawnego, lekarza, brokera lub agenta ubezpieczeniowego, komornika sądowego.

§ 2. Definicje

Użyte w OWU terminy mają następujące znaczenie:

- 1) **akty terroryzmu** — nielegalne działania i akcje organizowane z pobudek ideologicznych, religijnych, politycznych lub społecznych, indywidualne lub grupowe, skierowane przeciwko osobom, obiektom lub społeczeństwu, mające na celu wywarcie wpływu na władze publiczne, wprowadzenie chaosu, zastraszenie ludności lub dezorganizację życia publicznego przy użyciu przemocy bądź groźby użycia przemocy, dokonana przez osoby działające w imieniu własnym, na rzecz lub wspólnie z jakimikolwiek organizacjami lub rządami;
- 2) **franszyza redukcyjna (udział własny)** — procentowo lub kwotowo określona wartość pomniejszająca wypłacone odszkodowanie odszkodowanie w odniesieniu do każdego z wypadków ubezpieczeniowych. W odniesieniu do odszkodowania wyczerpującego ostatecznie ustalona sumę gwarancyjną franszyzy redukcyjnej (udziału własnego) nie stosuje się. Jeżeli, zgodnie z postanowieniami umowy ubezpieczenia, odszkodowanie może zostać wypłacone z ryzyk, do których zastosowanie mają dwie lub więcej franszyzy redukcyjne (udziały własne), zastosowanie ma wyższa franszyza redukcyjna (udział własny). Jeżeli roszczenie nie przekracza ustalonej w umowie franszyzy redukcyjnej (udziału własnego), odpowiedzialność Gothaer TU SA nie powstaje;
- 3) **lokaut** — środek represyjny pracodawcy w stosunku do pracowników, którzy sprzeciwiają się działaniom pracodawcy sprzecznym, w ich ocenie z interesami pracowniczymi, polegający w szczególności na stałym albo czasowym zamknięciu całości lub części zakładu pracy, zwalnianiu z pracy pracowników, odmowie wypłaty wynagrodzenia pracownikom lub pozbawieniu ich świadczeń socjalnych;
- 4) **odpowiedzialność za produkt** — odpowiedzialność za szkody wyrządzone wadą produktu, a także błędnym doradztwem dotyczącym jego zastosowania;
- 5) **odpowiedzialność za wykonane usługi** — odpowiedzialność za szkody wyrządzone wadliwym wykonaniem prac lub usług przekazanych odbiorcy;
- 6) **osoba trzecia** — każda osoba niebędąca uczestnikiem stosunku ubezpieczenia;
- 7) **osoby bliskie** — małżonkowie, osoby pozostające w konkubinacie, rodzeństwo, wstępni, zstępni, teściowie, zięciowie, synowie, ojczym, macocha, pasierb, pasierbica, przysposobieni i przysposabiający;
- 8) **podlimit** — limit ustalony w ramach sumy gwarancyjnej, stanowiący ograniczenie odpowiedzialności Gothaer TU S.A. z tytułu ryzyk nim objętych. Jeżeli wypłata odszkodowania może nastąpić z tytułu ryzyk objętych dwoma lub więcej różnymi podlimitami, zastosowanie ma niższy podlimit;
- 9) **podwykonawca** — osoba fizyczna nie będąca pracownikiem lub osoba prawna lub jednostka nieposiadająca osobowości prawnej, której Ubezpieczony powierzył w swoim imieniu i na swoją rzecz wykonanie określonych czynności, prac lub usług własnych;
- 10) **pracownik** — osoba fizyczna zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, mianowania, wyboru, spółdzielczej umowy o pracę lub też świadcząca pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej, jeżeli Ubezpieczony, na rzecz którego świadczy pracę, jest płatnikiem składek z tytułu ubezpieczenia społecznego. Za pracownika uważa się również praktykanta, wolontariusza, stażystę oraz pracownika tymczasowego, którym Ubezpieczony powierzył wykonanie określonych czynności na jego rzecz i pod jego kierownictwem;
- 11) **producent finalny** — przedsiębiorca wykorzystujący produkt Ubezpieczonego w celu wytworzenia innego wyrobu (produktu finalnego);
- 12) **produkt** — rzecz ruchoma, nawet stanowiąca część innej rzeczy ruchomej lub nieruchomości, wytworzona, sprzedana, dostarczona, dystrybuowana lub przetwarzana przez Ubezpieczonego albo w jego imieniu, która

w chwili powstania szkody nie znajdowała się w posiadaniu Ubezpieczonego, a za którą Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność. Za produkt nie uważa się nieruchomości, choćby były wprowadzone do obrotu rynkowego. Na potrzeby umowy ubezpieczenia przyjmuje się, że energia jest również rzeczą;

- 13) **przedsiębiorca** — osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą;
- 14) **reprezentanci Ubezpieczonego** — przedstawiciele Ubezpieczonego, za których uważa się:
  - a) w przedsiębiorstwach państwowych - dyrektora, jego zastępców i pełnomocników,
  - b) w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych- członków zarządu, prokurentów i ich pełnomocników,
  - c) w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych - komplementariuszy, prokurentów i ich pełnomocników,
  - d) w spółkach jawnych - wspólników, prokurentów i ich pełnomocników,
  - e) w spółkach partnerskich - partnerów lub członków zarządu, prokurentów i ich pełnomocników,
  - f) w spółkach cywilnych - wspólników i ich pełnomocników,
  - g) w spółdzielniach, wspólnotach, fundacjach, stowarzyszeniach - członków zarządu i ich pełnomocników,
  - h) w odniesieniu do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą - właściciela, pełnomocników, dyrektorów i ich zastępców,
  - i) w odniesieniu do podmiotów, dla których ustanowiono syndyka, kuratora lub likwidatora - odpowiednio syndyka, kuratora lub likwidatora;
- 15) **substancje niebezpieczne** – pierwiastki chemiczne lub ich związki w stanie, w jakim występują w przyrodzie lub zostaną uzyskane za pomocą procesu produkcyjnego, jak również ich mieszaniny, które ze względu na swoje właściwości chemiczne, biologiczne lub promieniotwórcze mogą spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub zanieczyszczenie środowiska;
- 16) **szkoda rzeczowa** — uszkodzenie lub zniszczenie rzeczy oraz straty pozostające z nimi w normalnym związku przyczynowym, poniesione przez tego samego poszkodowanego. W odniesieniu do szkód w mieniu osób trzecich znajdującym się w pieczy Ubezpieczonego, pod jego dozorem lub kontrolą oraz dokumentów powierzonych Ubezpieczonemu, za szkodę rzeczową rozumie się również utratę mienia;
- 17) **szkoda osobowa** — śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia wraz z uszczerbkiem poniesionym w ich następstwie;
- 18) **czysta szkoda majątkowa** — szkoda nie będąca konsekwencją ani szkody osobowej, ani szkody rzeczowej. Utrata rzeczy nie jest traktowana jako czysta szkoda majątkowa;
- 19) **Ubezpieczony** – przedsiębiorca, na rachunek którego Ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia i którego odpowiedzialność cywilna jest objęta ubezpieczeniem w zakresie wskazanym w umowie;
- 20) **wartości pieniężne**— krajowe i zagraniczne znaki pieniężne, czek, weksle i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę, złoto, srebro i wyroby z tych metali, kamienie szlachetne i perły, platyna i pozostałe metale z grupy platynowców;
- 21) **wypadek ubezpieczeniowy** – wystąpienie w okresie ubezpieczenia szkody objętej ochroną ubezpieczeniową, za którą Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność.

§ 3. Przedmiot i zakres ubezpieczenia

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest ustawowa odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego (z tytułu czynu niedozwolonego lub z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania) za szkody osobowe lub rzeczowe, wyrządzone z winy nieumyślnej bądź wskutek rażącego niedbalstwa osobom trzecim w związku z prowadzoną przez Ubezpieczonego działalnością lub posiadaniem mieniem, w zakresie ubezpieczonych ryzyk.
2. Z zachowaniem pozostałych postanowień OWU oraz o ile nie umówiono się inaczej, ochrona ubezpieczeniowa obejmuje także, **do wysokości sumy gwarancyjnej**, odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody:
  - 1) **wyrządzone przez podwykonawców**, z zastrzeżeniem, że Gothaer TU S.A. zachowuje w stosunku do podwykonawców prawo regresu;
  - 2) **wyrządzone podwykonawcom** przez Ubezpieczonego, o ile podwykonawca nie jest Ubezpieczonym w umowie ubezpieczenia lub szkoda na podstawie wyrządzona w przedmiocie wykonywanych/wykonanych prac lub usług;
  - 3) **wyrządzone przez pracowników Ubezpieczonego podczas zagranicznych podróży służbowych** na terenie całego świata, z wyłączeniem szkód powstałych na terytorium USA, Kanady, Meksyku, Australii, Nowej Zelandii i terytoriów pozostających pod ich jurysdykcją. Przez podróż służbową rozumie się w szczególności udział w rozmowach biznesowych, szkoleniach, targach i wystawach;
  - 4) **w budynkach i pomieszczeniach będących przedmiotem najmu**, dzierżawy lub użytkowanych przez Ubezpieczonego na podstawie innych umów o podobnym charakterze;
  - 5) powstałe w następstwie **awarii urządzeń wodociągowych**, kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania, instalacji gazowych, elektrycznych oraz szkody powstałe na skutek cofnięcia się cieczy z rur systemu kanalizacji;
  - 6) wyrządzone przez **produkt i wykonywane usługi**;
  - 7) powstałe w związku z **wynajmem nieruchomości** na rzecz osób trzecich;
  - 8) spowodowane przez **pojazdy wolnobieżne nie podlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych**;
  - 9) wyrządzone **w podziemnych instalacjach** lub urządzeniach;
  - 10) z zastrzeżeniem postanowień §5 ust. 1 pkt 39) - powstałe podczas lub wskutek **załadunku lub rozładunku**;

- 11) wyniku z użytkowania **młotów pneumatycznych, hydraulicznych, kafarów**;
  - 12) powstałe w związku z **organizacją przez Ubezpieczonego imprez** (w tym szkody spowodowane pokazem sztucznych ogni lub fajerwerków);
  - 13) spowodowane **przeniesieniem chorób zakaźnych**, chyba że Ubezpieczony o chorobie wiedział lub przy dołożeniu należytej staranności wiedzieć powinien.
3. Z zachowaniem pozostałych warunków określonych w OWU oraz o ile nie umówiono się inaczej, ochrona ubezpieczeniowa obejmuje także, **do wysokości sumy gwarancyjnej lub podlimitu (o ile podlimit został ustanowiony)**:
- 1) z zastrzeżeniem postanowień klauzuli nr 5 i 5A -szkody wyrządzone umyślnie przez pracowników Ubezpieczonego, w tym szkody spowodowane w stanie po użyciu alkoholu, w stanie nietrzeźwości, pod wpływem narkotyków lub innych środków odurzających, o ile stan ten miał wpływ na powstanie szkody (**klauzula reprezentantów**). Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód wyrządzonych umyślnie przez reprezentantów Ubezpieczonego. Gothaer TU S.A. zachowuje prawo regresu w stosunku do sprawcy szkody;
  - 2) roszczenia regresowe zgłoszone Ubezpieczonemu z tytułu **kar umownych**, do zapłacenia których zobowiązane były osoby trzecie w następstwie wystąpienia objętej ubezpieczeniem szkody osobowej lub rzeczowej, za którą ponosi odpowiedzialność Ubezpieczony;
  - 3) koszty wykonania przez Ubezpieczonego **zarządzenia tymczasowego sądu o zabezpieczeniu roszczenia o naprawienie szkody**, za którą Ubezpieczony może ponosić odpowiedzialność, w tym przez złożenie do depozytu sądowego sumy pieniężnej w części proporcjonalnej do udziału Gothaer TU S.A. w świadczeniu odszkodowawczym. Jeżeli zabezpieczenie roszczenia zostanie zwolnione lub zostanie zwrócony depozyt, Ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie zwrócić Gothaer TU S.A. odzyskane sumy pieniężne w kwocie, w jakiej zostały wcześniej zapłacone.
4. Umowa ubezpieczenia zawarta na podstawie OWU nie obejmuje roszczeń o wykonanie lub należyte wykonanie zobowiązania, roszczeń związanych z wykonaniem zastępczym oraz zwrotu kosztów poniesionych na poczet wykonania zobowiązania.
5. **Roszczenia z tytułu utraconych korzyści lub inne straty wynikające z wypadku objęte są ochroną ubezpieczeniową, o ile szkoda osobowa lub rzeczowa jest objęta ochroną ubezpieczeniową na podstawie OWU.**
6. Z zastrzeżeniem postanowień klauzul nr 7 i 9, ochroną ubezpieczeniową nie są objęte roszczenia wynikające z przepisów o rękojmi i gwarancji.
7. Zakres ubezpieczenia może być modyfikowany dodatkowo na warunkach określonych w klauzulach.

§ 4. Czasowy zakres pokrycia

1. Ubezpieczenie obejmuje wypadki ubezpieczeniowe, które wystąpiły w okresie ubezpieczenia, jednakże odpowiedzialność Gothaer TU S.A. istnieje w sytuacji, gdy roszczenia z ich tytułu zostaną zgłoszone przed upływem terminu przedawnienia.
2. Wszystkie szkody wynikające z tej samej przyczyny, np. w wyniku tego samego błędu projektowego, konstrukcyjnego, produkcyjnego, informacyjnego lub w razie dostawy produktów posiadających tę samą wadę (szkoda seryjna), niezależnie od terminu ich wystąpienia, traktuje się jako jeden wypadek ubezpieczeniowy, a za datę jego wystąpienia przyjmuje się, dla celów ustalenia odpowiedzialności Gothaer TU S.A., datę powstania pierwszej z nich.
3. Ochroną ubezpieczeniową objęte są wszystkie szkody z danej serii, pod warunkiem, że pierwsza z nich wystąpiła w okresie ubezpieczenia. W takiej sytuacji ochroną ubezpieczeniową objęte są wszystkie szkody z danej serii, nawet jeśli wystąpiły po upływie okresu ubezpieczenia.
4. W razie wątpliwości co do momentu powstania szkody osobowej, przyjmuje się, że jest to dzień, w którym poszkodowany po raz pierwszy skonsultował się z lekarzem w związku z objawami, które były przedmiotem roszczenia.

§5. Ryzyka wyłączone z zakresu ubezpieczenia

1. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje i Gothaer TU S.A. nie odpowiada za szkody:

Wyłączenia podmiotowe

- 1) wyrządzone wspólnikom Ubezpieczonego oraz spółkom, w których Ubezpieczony jest współnikiem, udziałowcem, partnerem, komplementariuszem;

Wina umyślna

- 2) wyrządzone umyślnie przez reprezentantów Ubezpieczonego.
W odniesieniu do odpowiedzialności za produkt oraz odpowiedzialności za wykonane, wykonywane usługi, przyjmuje się, że jeżeli reprezentant Ubezpieczonego wiedział o wadliwości produktu lub usługi, to jego działanie lub zaniechanie jest traktowane jako umyślne. Szkody powstałe w związku z wykonywaniem działalności bez wymaganych uprawnień, zezwoleń lub kwalifikacji w sytuacji, gdy są one wymagane przepisami prawa, będą traktowane jako wyrządzone z winy umyślnej;

Dobra osobiste, wady prawne, roszczenia o charakterze karnym

- 3) związane z naruszeniem dóbr osobistych, praw własności intelektualnej, praw autorskich, patentów, znaków towarowych oraz przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji;
- 4) z zastrzeżeniem postanowień § 3 ust. 3 pkt 2) -polegające na obowiązku zapłaty świadczeń o charakterze karnym (w tym punitive & exemplary damages, nawiązka), grzywn sądowych i administracyjnych, a także

odszkodowań lub kosztów poniesionych z tytułu odstąpienia od umowy, należności publicznoprawnych oraz opłat manipulacyjnych;

Odpowiedzialność umowna, ubezpieczenie obowiązkowe w oparciu o obcą jurysdykcję

- 5) wynikające z umownego rozszerzenia odpowiedzialności ponad odpowiedzialność uregulowaną przepisami prawa lub z umownego przejęcia odpowiedzialności cywilnej innej osoby (podmiotu);
- 6) objęte obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej, do zawarcia którego Ubezpieczony był zobowiązany na podstawie innego prawa niż prawo polskie;

OC za produkt, usługę

- 7) spowodowane wadą produktu, który przed wprowadzeniem do obrotu nie był wystarczająco przetestowany w zakresie wykorzystania lub funkcjonowania zgodnie z przeznaczeniem z uwzględnieniem obowiązujących standardów nauki i techniki;
- 8) wyrządzone przez produkt użyty w lotnictwie lub statkach kosmicznych, jak również szkody związane z produkcją, konserwacją oraz obsługą statków powietrznych lub kosmicznych;
- 9) wyrządzone przez produkty naturalne i pochodzące z myślistwa;
- 10) wyrządzone przez produkt zawierający silikon wykorzystywany do celów medycznych;
- 11) wyrządzone przez produkt zawierający krew ludzką, osocze lub substancje krwiopochodne;
- 12) spowodowane przez środki antykoncepcyjne;
- 13) spowodowane przez wyroby tytoniowe;
- 14) spowodowane przez produkty zawierające toksyczną pleśń;
- 15) powstałe w samym produkcie;
- 16) związane z koniecznością wycofania produktu z obrotu;
- 17) powstałe w przedmiocie wykonywanej, wykonanej pracy lub usługi;
- 18) powstałe w związku z pracami podwodnymi, budowaniem, posiadaniem, utrzymywaniem lub użytkowaniem tam, zapór, portów morskich, doków, platform wiertniczych, moli i nabrzeży;
- 19) spowodowane organizowaniem wyścigów;
- 20) związane ze składowaniem, wytwarzaniem, przetwarzaniem, obróbką, wykorzystaniem, handlem lub transportem materiałów wybuchowych, pirotechnicznych lub amunicji;

O charakterze ogólnym

- 21) powstałych z związku z:
  - a) niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy przewozu lub spedycji;
  - b) użytkowaniu statków lub innych urządzeń pływających, jeżeli odpowiedzialność cywilna z tego tytułu regulowana jest przez Kodeks Morski, a także statków lub innych urządzeń powietrznych oraz kosmicznych;
  - c) odpowiedzialnością Ubezpieczonego, która jest lub winna być objęta systemem ubezpieczeń obowiązkowych, w tym także obowiązkowym ubezpieczeniem posiadaczy pojazdów mechanicznych, na warunkach i w zakresie określonym przepisami prawa;
  - d) uchybieniami Ubezpieczonego przy wykonywaniu zawodu regulowanego, tj. czynności zawodowych, których wykonywanie jest uzależnione od spełnienia wymagań kwalifikacyjnych i warunków określonych w odrębnych przepisach prawa, w szczególności zawodu projektanta, architekta, adwokata, notariusza, radcy prawnego, lekarza, brokera lub agenta ubezpieczeniowego, komornika sądowego;
- 22) powstałe w wyniku uszkodzenia kodu genetycznego;
- 23) wynikające bezpośrednio lub pośrednio z przenoszalnej encefalopatii gąbczastej (TSE, BSE, vCJD);
- 24) spowodowane bezpośrednio lub pośrednio w następstwie działania składnika genetycznie zmodyfikowanego (GMO), jakiegokolwiek białka zeń pochodzącego lub jakiegokolwiek produktu zawierającego taki składnik lub białko;
- 25) spowodowane działaniem energii jądrowej, promieniowaniem jonizującym, laserowym, maserowym, skażeniem radioaktywnym lub działaniem pola magnetycznego lub elektromagnetycznego;
- 26) powstałe wskutek działań wojennych, stanu wyjątkowego, strajków, lokautu, wandalizmu, sabotażu lub aktów terroryzmu;
- 27) wynikłe z zagrzybienia, powolnego lub długotrwałego działania temperatury, gazów, pary, wód odpływowych, wilgoci, pyłu, sadzy, dymu, hałasu, wstrząsu, chyba że czynnik, który wpływa na otoczenie w sposób ciągły, prowadzi do szkody nagłej i niespodziewanej;
- 28) wynikłe z wibracji i drgań;
- 29) rzeczone powstałe wskutek osiadania gruntu, osunięcia się ziemi, zalania przez wody stojące lub płynące;
- 30) wyrządzone przez azbest, formaldehydy, dioksyny, krew lub produkty krwiopochodne;
- 31) w wartościach pieniężnych, dziełach sztuki, zbiorach filatelistycznych, rzeczach zabytkowych i kolekcjonerskich;
- 32) wynikające z wprowadzającej w błąd reklamy czy też ogłoszenia;
- 33) wyrządzone przez wszelkiego rodzaju wirusy komputerowe lub innego rodzaju programy zakłócające pracę jakiegokolwiek programu czy urządzenia elektronicznego;
- 34) wynikające z niemożności odczytania lub nieprawidłowego odczytania daty w związkach z faktem, że w systemach komputerowych czy oprogramowaniu (software), sprzęcie komputerowym (hardware) lub innych systemach elektronicznych pola przechowujące liczbę roku są odtwarzane z niewystarczającą liczbą znaków;

- 35) regulowane przepisami stanowiącymi transpozycje Dyrektywy 2004/35/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21.04.2004 w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu, z późniejszymi zmianami, a w szczególności Ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie;
  - 36) za które przysługuje odszkodowanie na podstawie prawa górniczego lub geologicznego;
  - 37) w gruntach, z zastrzeżeniem postanowień § 17 klauzuli nr 4;
  - 38) w nieruchomościach będących przedmiotem umowy najmu, dzierżawy, użyczenia lub innej umowy o podobnym charakterze wynikłych z normalnego zużycia;
  - 39) w przedmiocie prac ładunkowych;
  - 40) spowodowane prowadzeniem lub posiadaniem składowiska odpadów.
2. Z zakresu ochrony ubezpieczeniowej wyłączone są jakiegolwiek zdarzenia i ich skutki, a także inne okoliczności, które mogą powodować lub powodowałyby zobowiązanie do spełnienia przez Gothaer TU S.A. świadczenia w zakresie, w jakim naruszałoby to jakiegolwiek obowiązujące międzynarodowe przepisy przewidujące nalożenie sankcji ekonomicznych lub handlowych lub inne mające zastosowanie regulacje Organizacji Narodów Zjednoczonych lub Unii Europejskiej, jak też inne właściwe przepisy lub regulacje przewidujące nalożenie sankcji ekonomicznych lub handlowych.
3. O ile zakres ubezpieczenia nie został rozszerzony poprzez włączenie dodatkowych klauzul określonych w § 17 OWU, Gothaer TU S.A. nie odpowiada za szkody:

Zakres terytorialny

- 1) powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (włączenie w zakresie określonym w klauzulach 1 lub 1A), chyba że szkoda została wyrządzona konsumentom przez produkty nabyte na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem jednakże, że produkt został wprowadzony do obrotu przez Ubezpieczonego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym nie był on ani przygotowany do eksportu, ani Ubezpieczony nie wiedział, że zostanie on wyeksportowany (eksport pośredni). Powyższa zasada ma zastosowanie także w odniesieniu dorzeczy będących przedmiotem naprawy, serwisu, obróbki, czyszczenia lub innych czynności wykonywanych na tych rzeczach przez Ubezpieczonego.

Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje:

- szkód powstałych na terytorium USA, Kanady, Meksyku, Australii, Nowej Zelandii i terytoriów pozostających pod ich jurysdykcją
- szkód powstałych na terytorium USA, Kanady, Meksyku, Australii, Nowej Zelandii i terytoriów pozostających pod ich jurysdykcją

Najem rzeczy ruchomych

- 2) w rzeczach ruchomych użytkowanych przez Ubezpieczonego na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu lub innych umów o podobnym charakterze (włączenie w zakresie określonym w klauzuli nr 2);

Pracodawca

- 3) wyrządzone pracownikom w związku z wykonywaniem obowiązków na rzecz Ubezpieczonego (włączenie w zakresie określonym w klauzuli nr 3);

Środowisko

- 4) powstałe bezpośrednio lub pośrednio w wyniku emisji, wycieku, uwolnienia się lub innej formy przedostania się do powietrza, gruntu lub wody jakichkolwiek substancji niebezpiecznych (włączenie w zakresie określonym w klauzuli nr 4);

Mienie w piecy i przyjęte w celu wykonania usługi

- 5) w rzeczach ruchomych znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego lub też stanowiących przedmiot obróbki, czyszczenia, naprawy, serwisu, pakowania lub innych czynności wykonywanych w ramach usług prowadzonych przez Ubezpieczonego (włączenie w zakresie określonym w klauzulach nr 5 lub 5A);

OC wzajemna

- 6) powodujące roszczenia pomiędzy Ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia (włączenie w zakresie określonym w klauzuli nr 6);

OC za produkt

- 7) poniesione przez producenta finalnego z powodu wadliwości produktów dostarczonych przez Ubezpieczonego. Niniejsze wyłączenie nie dotyczy szkód osobowych i rzeczowych wyrządzonych przez wadliwy produkt finalny (włączenie w zakresie określonym w klauzuli nr 7);
- 8) poniesione przez osoby trzecie z powodu wadliwości wyrobów, które zostały wyprodukowane, poddane obróbce lub przerobione za pomocą maszyn, urządzeń i ich części wyprodukowanych, dostarczonych, montowanych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego. Niniejsze wyłączenie nie dotyczy szkód osobowych i rzeczowych wyrządzonych przez wadliwy produkt finalny (włączenie w zakresie określonym w klauzuli nr 8);
- 9) poniesione przez osoby trzecie na usunięcie, demontaż lub odświeżenie wadliwych produktów oraz na montaż, umocowanie lub położenie produktu bez wad (włączenie w zakresie określonym w klauzuli nr 9);

- 10) wyrządzone przez dostarczoną lub wyprodukowaną energię oraz szkody wynikłe z niedostarczenia energii lub dostarczenia energii o parametrach innych niż uzgodnione (włączenie w zakresie określonym w klauzuli nr 10);

Czyste szkody majątkowe

- 11) polegające na wystąpieniu czystych szkód majątkowych (włączenie w zakresie określonym w klauzuli nr 11);

Prace rozbiórkowe

- 12) wynikłe z prowadzenia prac wyburzeniowych lub rozbiórkowych (włączenie w zakresie określonym w klauzuli nr 12);

Dokumenty

- 13) polegające na utracie, zaginięciu lub zniszczeniu dokumentów powierzonych Ubezpieczonemu w związku z prowadzona przez niego działalnością objętą ubezpieczeniem (włączenie w zakresie określonym w klauzuli nr 13).

§ 6. Świadczenia

1. W granicach swej odpowiedzialności, do wysokości sumy gwarancyjnej, Gothaer TU S.A. zobowiązane jest do wypłaty odszkodowania osobie poszkodowanej, do zapłaty którego zobowiązany jest Ubezpieczony.
2. O ile wypadek ubezpieczeniowy objęty jest ochroną ubezpieczeniową, Gothaer TU S.A. pokrywa także:
  - 1) koszty wynagrodzenia ekspertów powołanych w uzgodnieniu z Gothaer TU S.A. w celu ustalenia okoliczności, przyczyn i rozmiaru szkody. W odniesieniu do szkód powstałych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej koszty pokrywane są ponad sumę gwarancyjną. Jeżeli wysokość roszczeń wynikających z wypadku przekracza sumę gwarancyjną, Gothaer TU S.A. pokrywa koszty w proporcji odpowiadającej stosunkowi sumy gwarancyjnej do wysokości roszczeń. W odniesieniu do szkód powstałych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej koszty ekspertów pokrywane są w granicach sumy gwarancyjnej;
  - 2) koszty obrony sądowej w sporze cywilnym prowadzonym na polecenie Gothaer TU S.A. lub za jego zgodą. W odniesieniu do szkód powstałych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej koszty pokrywane są ponad sumę gwarancyjną. Jeżeli wysokość roszczeń wynikających z wypadku przekracza sumę gwarancyjną, Gothaer TU S.A. pokrywa koszty w proporcji odpowiadającej stosunkowi sumy gwarancyjnej do wysokości roszczeń - również wtedy, gdy jeden wypadek prowadzi do kilku procesów sądowych. Wpłata kwoty równej sumie gwarancyjnej oraz proporcjonalne pokrycie powstałych już kosztów obrony sądowej zwalnia Gothaer TU S.A. z obowiązku dalszych świadczeń;
  - 3) koszty obrony, jeżeli w wyniku wypadku powodującego odpowiedzialność Gothaer TU S.A. zostało przeciwko sprawcy wszczęte postępowanie karne, administracyjne lub dyscyplinarne, a Gothaer TU S.A. zażądało powołania obrońcy lub wyraziło zgodę na pokrycie tych kosztów. Koszty pokrywane są w ramach sumy gwarancyjnej;
  - 4) koszty wynikłe z zastosowania przez Ubezpieczonego po zajściu wypadku ubezpieczeniowego środków w celu zapobieżenia lub zmniejszenia jej rozmiarów, nawet jeżeli okazały się bezskuteczne. Koszty pokrywane są w ramach sumy gwarancyjnej.
3. Gothaer TU S.A. nie odpowiada za dodatkowe koszty, które powstały w związku z niewyrażeniem przez Ubezpieczonego zgody na zawarcie przez Gothaer TU S.A. ugody z poszkodowanym lub zaspokojenie jego roszczeń. Powyższe stosuje się także wówczas, gdy wysokość zasądzonego odszkodowania jest wyższa, niż wynikałoby to miało z proponowanej ugody.

§ 7. Umowa ubezpieczenia, okres ubezpieczenia i czas trwania odpowiedzialności

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wystosowanego przez Ubezpieczającego zapytania o ofertę oraz podanych przez niego informacji, o które Gothaer TU S.A. zapytywało na piśmie. Informacje przekazane przez Ubezpieczającego stanowią integralną część umowy ubezpieczenia.
2. Zapytanie Ubezpieczającego powinno zawierać co najmniej następujące dane:
  - 1) imię i nazwisko albo nazwę, adres Ubezpieczającego oraz Ubezpieczonego, jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na rachunek innej osoby;
  - 2) wnioskowany okres ubezpieczenia;
  - 3) wnioskowaną wysokość sumy gwarancyjnej;
  - 4) obrót zrealizowany w okresie poprzedzającym zawarcie ubezpieczenia i przewidywany w okresie ubezpieczenia;
  - 5) liczbę, wielkość, rodzaj szkód powstałych w okresie ostatnich trzech lat, za których powstanie odpowiedzialny jest Ubezpieczony lub z których roszczenia wysunięto wobec niego w tym okresie;
  - 6) precyzyjne określenie rodzaju prowadzonej działalności zgłoszonej do ubezpieczenia. Jeżeli działalność zgłoszona do ubezpieczenia nie stanowi całości faktycznie prowadzonej działalności, Ubezpieczający lub Ubezpieczony, jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na rachunek innej osoby, zobowiązany jest o tym poinformować Gothaer TU S.A., wskazując, które rodzaje działalności nie są zgłoszone;
  - 7) wnioskowany zakres ubezpieczenia.
3. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek (**ubezpieczenie na cudzy rachunek**).
4. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, wszelkie postanowienia OWU dotyczące Ubezpieczającego stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego.

5. Gothaer TU S.A. zastrzega sobie prawo do lustracji ubezpieczonego ryzyka również po zawarciu umowy ubezpieczenia.
6. Gothaer TU S.A. potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia dokumentem ubezpieczenia.
7. O ile nie ustalono inaczej, umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy.
8. O ile nie ustalono inaczej, odpowiedzialność Gothaer TU S.A. rozpoczyna się od dnia oznaczonego w dokumencie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż dnia następującego po zawarciu umowy i opłaceniu składki lub jej pierwszej raty.
9. Jeżeli Gothaer TU S.A. wyraziło zgodę na rozpoczęcie ochrony ubezpieczeniowej przed zapłaceniem składki bądź pierwszej raty składki (płatność odroczone), to ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się od daty wskazanej w dokumencie ubezpieczenia.
10. Umowa ubezpieczenia wygasa:
  - 1) z upływem okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta;
  - 2) z dniem rozwiązania umowy przed upływem umówionego terminu zakończenia ochrony ubezpieczeniowej na mocy porozumienia stron lub wypowiedzenia;
  - 3) z dniem odstąpienia od umowy;
  - 4) z chwilą wyczerpania sumy gwarancyjnej poprzez wypłatę świadczeń w kwotach równych jej wysokości, z zastrzeżeniem postanowień § 6 ust 2. Wyczerpanie sumy gwarancyjnej jest równoznaczne z wykorzystaniem w całości ochrony ubezpieczeniowej.
11. Jeżeli umowa została zawarta na okres dłuższy niż sześć miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy w terminie 7 dni od zawarcia umowy ubezpieczenia.
12. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek o charakterze grupowym, przesłanki, sposób oraz termin występowania z umowy ubezpieczenia grupowego dla poszczególnych ubezpieczonych określony będzie każdorazowo w zawartej grupowej umowie ubezpieczenia na cudzy rachunek.
13. Z zastrzeżeniem postanowień § 9 ust. 6, umowa ubezpieczenia zawarta na czas określony może być wypowiedziana przez Gothaer TU S.A. ze skutkiem natychmiastowym w sytuacjach wskazanych w ustawie, a także w razie:
  - 1) popełnienia przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na rachunek innej osoby, przestępstwa pozostającego w związku z zawarciem lub wykonaniem umowy ubezpieczenia;
  - 2) utraty przez Ubezpieczonego uprawnień do wykonywania działalności, której dotyczy ubezpieczenie;
  - 3) zajścia okoliczności, o której mowa w § 11 ust 5.

§ 8. Suma gwarancyjna

1. Suma gwarancyjna określana jest przez Ubezpieczającego.
2. O ile nie postanowiono inaczej, suma gwarancyjna stanowi górną granicę odpowiedzialności Gothaer TU S.A. w odniesieniu do jednego i wszystkich wypadków w okresie ubezpieczenia, łącznie dla wszystkich szkód oraz kosztów wyptaczanych w jej ramach w sytuacjach opisanych w § 6 ust. 2.
3. W stosunku do określonych ryzyk, rodzajów szkód bądź z tytułu jednego wypadku ubezpieczeniowego mogą zostać w umowie ubezpieczenia określone podlimity.
4. Suma gwarancyjna ulega każdorazowemu zmniejszeniu o wysokość wypłaconego odszkodowania, aż do jej całkowitego wyczerpania. Niniejszą zasadę stosuje się również do podlimitów. Wypłata odszkodowania w ramach podlimitu powoduje zmniejszenie sumy gwarancyjnej i podlimitu. Jeżeli na skutek wypłaty odszkodowania z zakresu ogólnego (nieograniczonego podlimitami) suma gwarancyjna zostanie obniżona do wysokości podlimitu, wówczas kolejna wypłata obniży zarówno sumę gwarancyjną, jak i dany podlimit.
5. Na wniosek Ubezpieczającego, na uzgodnionych przez strony umowy warunkach i po opłaceniu dodatkowej składki przez Ubezpieczającego, Gothaer TU S.A. w danym okresie ubezpieczenia zwiększa lub uzupełnia sumę gwarancyjną lub poszczególne podlimity, których wysokość uległa zmniejszeniu albo wyczerpaniu po wypłacie świadczeń.

§ 9. Składka ubezpieczeniowa

1. Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności Gothaer TU S.A.
2. Wysokość składki określa się w umowie ubezpieczenia, na podstawie taryfy składek obowiązującej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia lub indywidualnej oceny ryzyka.
3. W braku szczególnych ustaleń, Ubezpieczający obowiązany jest do opłacenia składki wraz z zawarciem umowy ubezpieczenia.
4. Na wniosek Ubezpieczającego, składka może zostać rozłożona na raty. Wysokość oraz terminy zapłaty pierwszej i kolejnych rat określa się w umowie ubezpieczenia.
5. Jeżeli zapłata dokonywana jest przelewem bankowym lub przekazem pocztowym, za zapłatę uważa się chwilę złożenia zlecenia zapłaty na rachunek Gothaer TU S.A. w banku lub w urzędzie pocztowym, pod warunkiem, że na rachunku Ubezpieczającego znajdowały się wystarczające wolne środki finansowe. W przeciwnym razie, za datę zapłaty uważa się dzień uznania rachunku Gothaer TU S.A. pełną kwotą wymaganą składki lub jej raty.
6. W razie rozwiązania umowy ubezpieczenia przed upływem okresu, na jaki została zawarta, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za każdy dzień niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

§ 10. Wysokość składki

1. Wysokość składki ubezpieczeniowej jest zależna w szczególności od:

- 1) rodzaju prowadzonej przez Ubezpieczonego działalności i posiadanego mienia;
  - 2) zakresu ubezpieczenia;
  - 3) wysokości sumy gwarancyjnej;
  - 4) wysokości obrotów;
  - 5) liczby zatrudnionych osób;
  - 6) funduszu płac;
  - 7) okresu ubezpieczenia;
  - 8) wysokości franszyzy redukcyjnej (udziału własnego);
  - 9) indywidualnej oceny ryzyka.
2. Jeżeli za podstawę obliczenia składki jest brany pod uwagę obrót, należy przez niego rozumieć sumę wpływów ze sprzedaży towarów lub usług przewidywaną w okresie ubezpieczenia. Jeżeli za podstawę obliczenia składki przyjmuje się fundusz płac, należy przez to rozumieć sumę wynagrodzeń osobowych, w tym prowizyjnych, premii stanowiących udział w zysku, nagród i pozostałych wynagrodzeń podlegających podatkowi dochodowemu od osób fizycznych w okresie ubezpieczenia.
  3. Jeśli podstawę obliczenia składki stanowi obrót albo fundusz płac, Gothaer TU S.A., opierając się na zadeklarowanych wartościach, może określić składkę minimalną wpłacaną przez Ubezpieczającego w formie zaliczki (tzw. składka minimalna i depozytowa) i rozliczaną po zakończeniu okresu ubezpieczenia na podstawie danych zgodnych z dokumentami księgowymi obrazującymi rzeczywiste obroty osiągnięte w okresie ubezpieczenia lub fundusz płac zrealizowany w tym samym okresie. Po zakończeniu okresu ubezpieczenia Gothaer TU S.A. oblicza ostateczną składkę na podstawie rzeczywistej wielkości branych do kalkulacji danych. Ubezpieczający obowiązany jest w terminie 60 dni po zakończeniu okresu ubezpieczenia podać do wiadomości Gothaer TU S.A. rzeczywiste wartości osiągnięte w okresie ubezpieczenia dla ostatecznego rozliczenia składki ubezpieczeniowej. Jeżeli składka ostateczna jest niższa od składki minimalnej określonej w umowie, różnica nie podlega zwrotowi. Jeżeli składka ostateczna jest wyższa niż składka minimalna, Ubezpieczający winien jest dopłacić różnicę w terminie 15 dni od dnia otrzymania wezwania do zapłaty. Po upływie tego terminu Gothaer TU S.A. uprawnione jest do naliczenia ustawowych odsetek za opóźnienie.

§ 11. Prawa i obowiązki stron umowy ubezpieczenia

1. Obowiązki związane z zawarciem i wykonywaniem umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek ciążyą na Ubezpieczającym i Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rzecz. Obowiązek opłacenia składki ciąży wyłącznie na Ubezpieczającym.
2. Ubezpieczający oraz Ubezpieczony, jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na rachunek innej osoby, obowiązany jest podać do wiadomości Gothaer TU S.A. wszystkie znane sobie okoliczności, o które Gothaer TU S.A. zapytywało w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez Gothaer TU S.A. umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
3. Jeżeli w umowie ubezpieczenia zastrzeżono, że w czasie jej trwania należy zgłaszać zmiany okoliczności wymienionych w ust. 2, Ubezpieczający oraz Ubezpieczony, obowiązani są zawiadamiać o tych zmianach Gothaer TU S.A. niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
4. Gothaer TU S.A. nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1-3 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia postanowień ustępów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
5. W razie ujawnienia okoliczności, które pociągają za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego, każda ze stron umowy może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania, druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym.
6. Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązani są powiadomić Gothaer TU S.A. o każdym wypadku ubezpieczeniowym niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od daty powzięcia o nim wiadomości. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego obowiązków wskazanego w zdaniu poprzedzającym, Gothaer TU S.A. może odpowiednio zmniejszyć świadczenie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło Gothaer TU S.A. ustalenie okoliczności i skutków szkody
  - 1) Po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, Gothaer TU S.A. informuje o tym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego wypadku, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także informuje osobę występującą z roszczeniem na piśmie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności Gothaer TU S.A. lub wysokości świadczenia, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.
  - 2) W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, zawiadomienie o wystąpieniu zdarzenia losowego może zgłosić również Ubezpieczony albo jego spadkobiercy. W tym przypadku spadkobierca jest traktowany jak uprawniony z umowy ubezpieczenia.

7. Ubezpieczający, Ubezpieczony lub jego spadkobiercy, są zobowiązani do współpracy z Gothaer TU S.A. w celu wyjaśnienia wszelkich okoliczności powstania szkody, zasadności i wysokości roszczenia.
8. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony, umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie dopełnili obowiązków mających na celu ratowanie, zapobieżenie szkodzie lub zmniejszenie jej rozmiarów, Gothaer TU S.A. jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
9. Jeżeli przeciwko Ubezpieczonemu wszczęte zostało postępowanie karne lub cywilne o wypłatę odszkodowania, Ubezpieczony obowiązany jest zawiadomić Gothaer TU S.A. niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od otrzymania informacji o wszczęciu postępowania (otrzymaniu pisma, pozwu, postanowienia lub innego dokumentu) i nie później niż na 1 dzień przed upływem ostatecznego terminu na wniesienie środka odwoławczego. Ubezpieczony jest obowiązany do podjęcia współpracy, która umożliwi wystąpienie przez Gothaer TU S.A. w postępowaniu cywilnym z interwencją uboczną w celu obrony przed niezasadzonym roszczeniem, zawarcia ugody lub uznania roszczenia. W granicach udzielonej ochrony ubezpieczeniowej, Gothaer TU S.A. przystąpi do sporu w charakterze interwenienta ubocznego, jeżeli uzna to za celowe.
10. Ubezpieczający, Ubezpieczony lub jego spadkobiercy, zobowiązani są udzielić pełnomocnictw i upoważnień niezbędnych Gothaer TU S.A. do podjęcia działań zmierzających do wyjaśnienia sprawy oraz obrony przed roszczeniami osób trzecich, a w szczególności umożliwić przedstawicielowi Gothaer TU S.A. lub osobom działającym na jego zlecenie dokonanie czynności mających na celu ustalenie przyczyn, rozmiarów i okoliczności szkody.
11. Ubezpieczający, Ubezpieczony lub jego spadkobiercy nie są uprawnieni do podejmowania – bez zgody Gothaer TU S.A. - działań zmierzających do uznania lub zaspokojenia roszczenia ani też do zawarcia ugody z osobą poszkodowaną. W razie naruszenia powyższego zakazu, Gothaer TU S.A. zwolnione jest z obowiązku wypłaty odszkodowania lub może zmniejszyć świadczenie stosownie do wpływu, jaki działanie Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub jego spadkobierców miało na zobowiązania stron, chyba że z uwagi na okoliczności sprawy Ubezpieczający, Ubezpieczony lub jego spadkobiercy nie mogli postąpić inaczej.

§ 12. Ustalenie i wypłata odszkodowania

1. Gothaer TU S.A. wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia poszkodowanego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku postępowania wyjaśniającego przebieg zdarzenia oraz zasadność roszczeń, zawartej z nim ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.
2. Gothaer TU S.A. wypłaca odszkodowanie w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody, w zakresie określonym w dokumencie ubezpieczenia, nie wyższej jednak niż wysokość sumy gwarancyjnej określonej w dokumencie ubezpieczenia oraz w granicach podlimitów tamże wskazanych.
3. Gothaer TU S.A. jest zobowiązane do wypłaty odszkodowania w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Gothaer TU S.A. albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie powinno być wypłacone w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania Gothaer TU S.A. jest zobowiązane wypłacić w terminie 30 dni od daty zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.
4. Jeżeli w terminach określonych w ustawie lub umowie Gothaer TU S.A. nie wypłaci odszkodowania, zawiadamia na piśmie:
  - 1) osobę zgłaszającą roszczenie oraz
  - 2) Ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie– o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także wypłata bezsporną część świadczenia.
5. Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, Gothaer TU S.A. informuje o tym na piśmie osobę występującą z roszczeniem oraz Ubezpieczonego, w przypadku zawarcia umowy na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie -wskazując na okoliczności oraz na podstawie prawnej uzasadniającej całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania. Informacja ta zawiera pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
6. Z ostatecznie wyliczonego odszkodowania potrąca się określoną w dokumencie ubezpieczenia franszyzę redukcijną (udział własny), jeśli ma zastosowanie.
7. Jeżeli przeciwko sprawcy wypadku zostało wszczęte postępowanie karne lub poszkodowany wystąpił z roszczeniem o odszkodowanie na drogę sądową, a Ubezpieczony nie wykonał obowiązków wynikających z § 11 ust. 2 lub ust. 10, Gothaer TU S.A. nie pokrywa kosztów, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 2) i 3), oraz odsetek i kosztów procesu zasądzonych w postępowaniu sądowym od Ubezpieczającego w takim zakresie, w jakim odpowiednie zawiadomienie pozwoliłoby uniknąć powstania obowiązku ich zapłaty.

§ 13. Reklamacje i spory

1. Reklamację w związku z zawarciem lub wykonaniem umowy ubezpieczenia może zgłosić ubezpieczający, ubezpieczony, uposażony lub uprawniony z tej umowy.
2. Reklamację można złożyć:
  - 1) w formie pisemnej – na adres wybranej jednostki Gothaer TU S.A. lub osobiście;
  - 2) w formie elektronicznej (e-mail: reklamacje@gothaer.pl, formularz na stronie internetowej Gothaer TU S.A.);

- 3) ustnie (osobiście do protokołu lub telefonicznie).
3. Reklamacja powinna zawierać:
- 1) imię, nazwisko (nazwę), adres i numer telefonu kontaktowego zgłaszającego reklamację;
  - 2) numer zgłoszenia szkody lub numer polisy;
  - 3) przedmiot reklamacji;
  - 4) uzasadnienie reklamacji, z podaniem ewentualnych dowodów.
4. Reklamacja jest rozpatrywana niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia jej otrzymania. Jeżeli z uwagi na szczególne skomplikowanie sprawy nie jest możliwe udzielenie odpowiedzi we wskazanym wyżej terminie, termin ten zostaje wydłużony do nie więcej niż 60 dni od dnia otrzymania reklamacji. Zgłaszający reklamację zostaje poinformowany o:
- 1) przyczynie opóźnienia;
  - 2) okolicznościach, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) przewidywanym terminie rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi.
5. O sposobie rozpatrzenia reklamacji Gothaer TU S.A. powiadamia zgłaszającego reklamację w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji, przy czym udzielenie przez Gothaer TU S.A. odpowiedzi na reklamację pocztą elektroniczną jest możliwe wyłącznie na wniosek klienta.
6. Zgłaszający reklamację może wystąpić do Rzecznika Finansowego z wnioskiem o rozpatrzenie sprawy.
7. Spór może zostać rozstrzygnięty przez Sąd Polubowny przy Rzeczniku Finansowym albo Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego, w trybie wskazanym w regulaminach tych Sądów.
8. Zgłaszającemu reklamację przysługuje prawo dochodzenia swoich roszczeń przed sądem. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub Uprawnionego z umowy ubezpieczenia bądź przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
9. Gothaer TU S.A. podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

§ 14. Roszczenia regresowe

1. Z dniem zapłaty odszkodowania przez Gothaer TU S.A., roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na Gothaer TU S.A. do wysokości zapłaconego odszkodowania.
2. Jeżeli Gothaer TU S.A. pokryło tylko część szkody, Ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem Gothaer TU S.A.
3. Nie przechodzą na Gothaer TU S.A. roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, oraz pracownikom, chyba że szkoda została wyrządzona umyślnie.

§ 15. Zawiadomienia i oświadczenia

1. Wszystkie zawiadomienia i oświadczenia związane z realizacją umowy ubezpieczenia Ubezpieczający obowiązany jest składać do Gothaer TU S.A. na piśmie.
2. Zawiadomienia i oświadczenia składane agentowi ubezpieczeniowemu działającemu w imieniu lub na rzecz Gothaer TU S.A. uznaje się za złożone Gothaer TU S.A.
3. W odniesieniu do zawiadomień lub oświadczeń wysyłanych listem poleconym, o dotrzymaniu określonych w OWU terminów decyduje data stempla pocztowego.

§ 16. Wejście OWU w życie

OWU zostały zatwierdzone Uchwałą Zarządu Gothaer TU S.A. nr 170/15 z dnia 22 grudnia 2015 r. i wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

§ 17. Klauzule dodatkowe

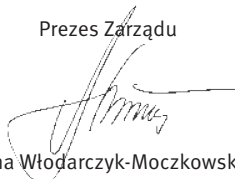
1. Ochroną ubezpieczeniową, w zakresie określonym w niniejszych klauzulach, mogą być objęte ryzyka zaliczania szkód wymienionych w § 5 ust. 3.
2. W zakresie nieuregulowanym postanowieniami klauzul mają zastosowanie postanowienia części głównej OWU. W razie zbiegu tych postanowień, pierwszeństwo stosowania mają postanowienia klauzul.

Członek Zarządu

Adam Dwulecki

Prezes Zarządu

Anna Włodarczyk-Moczkowska

Klauzule do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej i posiadania mienia

KLAUZULA NR 1

Włączenie odpowiedzialności za szkody powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

1. Zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jednak z wyłączeniem szkód powstałych na terytorium USA, Kanady, Meksyku, Australii, Nowej Zelandii i terytoriów pozostających pod ich jurysdykcją.
2. Gothaer TU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności zaroszczenia dochodzone przed sądem lub w oparciu o prawo USA, Kanady, Meksyku, Australii, Nowej Zelandii i terytoriów pozostających pod ich jurysdykcją.

KLAUZULA NR 1A

Włączenie odpowiedzialności za szkody powstałe na terytorium USA, Kanady, Meksyku, Australii, Nowej Zelandii i terytoriów pozostających pod ich jurysdykcją

1. Zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody powstałe na terytorium USA, Kanady, Meksyku, Australii, Nowej Zelandii i terytoriów pozostających pod ich jurysdykcją oraz roszczenia dochodzone przed sądem lub w oparciu o prawo USA, Kanady, Meksyku, Australii, Nowej Zelandii i terytoriów pozostających pod ich jurysdykcją.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje odpowiedzialności cywilnej związanej z działalnością Ubezpieczonego poprzez jednostki organizacyjne mające siedzibę i prowadzące działalność na terytorium USA, Kanady, Meksyku, Australii, Nowej Zelandii i terytoriów pozostających pod ich jurysdykcją.
3. Zachowaniem wyłączeń odpowiedzialności wskazanych w § 5 OWU, Gothaer TU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) mające postać odszkodowań o charakterze represyjnym (punitive, exemplary damages), w szczególności kar administracyjnych;
  - 2) powstałe w związku z posiadaniem lub wynajmowaniem lokali na przedstawicielstwa, magazyny, pomieszczenia wystawowe oraz centra produkcyjne;
  - 3) związane z wypadkami przy pracy lub chorobami zawodowymi pracowników Ubezpieczonego, jak również świadczących usługi na podstawie umowy zlecenia, umowy o dzieło lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze, chyba że roszczenie poszkodowanego oraz odpowiedzialność Ubezpieczonego z tytułu wypadku przy pracy podlegają polskiemu prawu i jurysdykcji.
4. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w dokumencie ubezpieczenia

KLAUZULA NR 2

Włączenie odpowiedzialności za szkody w rzeczach ruchomych użytkowanych przez Ubezpieczonego na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu lub innej umowy o podobnym charakterze

1. Zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu rzeczy ruchomych użytkowanych przez Ubezpieczonego na podstawie umowy najmu, użyczenia, dzierżawy, leasingu albo innych umów o podobnym charakterze i wykorzystywanych w prowadzonej działalności.
2. Zachowaniem wyłączeń odpowiedzialności wskazanych w § 5 OWU, Gothaer TU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wyrządzone w przedmiotach posiadających wartość naukową, artystyczną, zabytkową, kolekcjonerską;
  - 2) będące następstwem zwykłego zużycia lub używania rzeczy niezgodnie z jej przeznaczeniem bądź instrukcją producenta;
  - 3) w wyrobach ze szkła, terakoty, ceramiki lub tworzyw sztucznych, chyba że stanowią część składową rzeczy, o których mowa w ust. 1;
  - 4) w pojazdach lub ich wyposażeniu, a także w rzeczach w nich pozostawionych.
3. Ochrona ubezpieczeniowa w zakresie określonym w niniejszej klauzuli nie obejmuje szkód w rzeczach ruchomych w takim zakresie, w jakim rzecz ruchoma, która doznała szkody, jest objęta ubezpieczeniem majątkowym.
4. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA NR 3

Włączenie odpowiedzialności za szkody wyrządzone pracownikom Ubezpieczonego(OC pracodawcy)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody osobowe z tytułu wypadków przy pracy w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje również szkody rzeczowe poniesione przez pracowników w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych na rzecz Ubezpieczonego.
3. Z zachowaniem wyłączeń odpowiedzialności wskazanych w § 5 OWU, Gothaer TU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) z tytułu powstania chorób zawodowych;
  - 2) polegające na roszczeniach regresowych jakiegokolwiek instytucji zobowiązanej do wypłaty świadczeń z tytułu wypadku przy pracy oraz świadczeń przysługujących poszkodowanemu na podstawie przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych;
  - 3) w wartościach pieniężnych;
  - 4) w rzeczach pozostawionych w pojazdach mechanicznych.
4. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje odpowiedzialności podwykonawców Ubezpieczonego za szkody wyrządzone ich pracownikom.
5. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia

KLAUZULA NR 4

Włączenie odpowiedzialności za szkody powstałe pośrednio lub bezpośrednio z emisji, wycieku, uwalniania się lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego z tytułu:
  - 1) szkód osobowych i rzeczowych powstałych pośrednio lub bezpośrednio z emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych;
  - 2) kosztów usunięcia, neutralizacji lub oczyszczania gleby lub wody z substancji zanieczyszczających poniesionych przez osoby trzecie.
2. Ochrona ubezpieczeniowa jest udzielana na podstawie niniejszej klauzuli, o ile szkody i koszty są spowodowane przez nagłe, możliwe do zidentyfikowania, nieprzewidywalne, pojedyncze, niezamierzone zdarzenie, odbiegające od prawidłowej pracy zakładu, które w całości zaistniało w określonym czasie i miejscu i które zostało stwierdzone w ciągu 72 godzin od momentu jego zaistnienia..
3. Z zachowaniem wyłączeń odpowiedzialności wskazanych w § 5 OWU, Gothaer TU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) w postaci kosztów badania, monitorowania lub kontroli zanieczyszczenia środowiska i substancji szkodliwych dla środowiska;
  - 2) w postaci kosztów usuwania substancji szkodliwych dla środowiska z nieruchomości, która jest własnością lub pozostaje w posiadaniu, dzierżawie lub w inny sposób w pieczy Ubezpieczonego. Niniejsze wyłączenie nie będzie miało zastosowania w sytuacji, gdy koszty te były celowe dla zmniejszenia szkód pokrytych niniejszą klauzulą;
  - 3) spowodowane działaniami podziemnymi i z powodu naruszenia, uszkodzenia lub zniszczenia substancji podziemnych (np. ropy naftowej, gazu).
4. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA NR 5

Włączenie odpowiedzialności za szkody w rzeczach ruchomych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego lub też stanowiących przedmiot obróbki, czyszczenia, naprawy, serwisu, pakowania lub innych czynności wykonywanych w ramach usług prowadzonych przez Ubezpieczonego

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody w rzeczach ruchomych:
  - 1) znajdujących się w pieczy Ubezpieczonego, pod jego dozorem lub kontrolą, które wystąpiły na skutek uszkodzenia tego mienia, zniszczenia oraz utraty wynikającej z kradzieży z włamaniem lub rozboju,
  - 2) stanowiących przedmiot obróbki, czyszczenia, naprawy, serwisu, pakowania lub innych czynności, wykonywanych w ramach usług prowadzonych przez Ubezpieczonego, które powstały w trakcie ich wykonywania. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. rozpoczyna się w momencie przyjęcia rzeczy i trwa, aż do chwili jej wydania.

W razie wątpliwości w ustaleniu, w oparciu o zapisy umowy zawartej pomiędzy Ubezpieczającym a poszkodowanym, czy przedmiotem obróbki, czyszczenia, naprawy, serwisu, pakowania lub innych czynności jest cała rzecz czy tylko jej część, za przedmiot tych czynności uznaje się możliwą do wyodrębnienia pod względem konstrukcyjnym lub funkcjonalnym część rzeczy poddanej obróbce, czyszczeniu, naprawie, serwisowi, pakowaniu lub innym czynnościom.

2. Z zachowaniem wyłączeń odpowiedzialności wskazanych w 5 OWU, Gothaer TU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wyrządzone w przedmiotach posiadających wartość naukową, artystyczną, zabytkową, kolekcjonerską,
  - 2) w wartościach pieniężnych i wszelkiego rodzaju dokumentach,
  - 3) w rzeczach użytkowanych przez Ubezpieczonego na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu oraz innych umów o podobnym charakterze,
  - 4) w pojazdach lub ich wyposażeniu, a także w rzeczach w nich pozostawionych,
  - 5) polegających na zaginięciu, podmiianie, brakach inwentarзовych mienia, a także szkód wynikających z poświadczenia nieprawdy, wprowadzania w błąd, podstęp, wymuszenia, szantażu, przywłaszczenia, niszczenia, usuwania, ukrywania, przerabiania lub podrabiania dokumentów,
3. W razie utraty rzeczy w wyniku kradzieży z włamaniem lub rozbój, Ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu 48 godzin, zawiadomić policję o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym, pod rygorem odmowy bądź ograniczenia wypłaty odszkodowania.
4. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w dokumencie ubezpieczenia.
5. Gothaer TU S.A. nie odpowiada za szkody wyrządzone z winy umyślnej przez pracowników Ubezpieczonego.

KLAUZULA NR 5A

Włączenie odpowiedzialności za szkody w pojazdach samochodowych i motocyklach znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego lub też stanowiących przedmiot obróbki, czyszczenia, naprawy, serwisu lub innych czynności wykonywanych w ramach usług prowadzonych przez Ubezpieczonego

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody w pojazdach samochodowych, motocyklach i ich wyposażeniu fabrycznym:
  - 1) znajdujących się w piecy Ubezpieczonego, pod jego dozorem lub kontrolą, które wystąpiły na skutek uszkodzenia tego mienia, zniszczenia oraz utraty wynikającej z kradzieży z włamaniem lub rozbój. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego pod warunkiem, że Ubezpieczony prowadzi dokumentację potwierdzającą fakt przyjęcia i wydania pojazdu, a pojazdy znajdują się na terenie dozorowanym całodobowo, ogrodzonym, oświetlonym w porze nocnej oraz wyposażonym w urządzenia blokujące wjazd i wyjazd uniemożliwiające opuszczenie parkingu bez wiedzy osoby dozorującej;
  - 2) stanowiących przedmiot obróbki, czyszczenia, naprawy, serwisu lub innych czynności, wykonywanych w ramach usług prowadzonych przez Ubezpieczonego, które powstały w trakcie ich wykonywania. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. rozpoczyna się w momencie przyjęcia rzeczy i trwa aż do chwili jej wydania. W razie wątpliwości w ustaleniu, w oparciu o postanowienia umowy zawartej pomiędzy Ubezpieczającym a poszkodowanym, czy przedmiotem obróbki, czyszczenia, naprawy, serwisu lub innych czynności jest cała rzecz, czy tylko jej część, za przedmiot tych czynności uznaje się możliwą do wyodrębnienia pod względem konstrukcyjnym lub funkcjonalnym część rzeczy poddanej obróbce, czyszczeniu, naprawie, serwisowi lub innym czynnościom.
2. Z zachowaniem wyłączeń odpowiedzialności wskazanych w § 5 OWU, Gothaer TU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wyrządzone w pojazdach posiadających wartość naukową, artystyczną, zabytkową, kolekcjonerską;
  - 2) w wartościach pieniężnych oraz innych rzeczach pozostawionych w pojazdach, o których mowa w ust. 1;
  - 3) w pojazdach użytkowanych przez Ubezpieczonego na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu oraz innych umów o podobnym charakterze;
  - 4) polegających na zaginięciu, podmiianie, brakach inwentarзовych mienia, a także szkód wynikających z poświadczenia nieprawdy, wprowadzania w błąd, podstęp, wymuszenia, szantażu, przywłaszczenia, niszczenia, usuwania, ukrywania, przerabiania lub podrabiania dokumentów.
3. W razie utraty rzeczy w wyniku kradzieży z włamaniem lub rozbój, Ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu 48 godzin, zawiadomić policję o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym, pod rygorem odmowy bądź ograniczenia wypłaty odszkodowania.
4. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w dokumencie ubezpieczenia.
5. Gothaer TU S.A. nie odpowiada za szkody wyrządzone z winy umyślnej przez pracowników Ubezpieczonego.

KLAUZULA NR 6

Włączenie odpowiedzialności za szkody powodujące roszczenia pomiędzy Ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia (odpowiedzialność wzajemna)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność Ubezpieczonego za szkody rzeczowe i osobowe powodujące roszczenia pomiędzy Ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia.
2. O ile nie umówiono się inaczej, ubezpieczenie obejmuje wyłącznie roszczenia między Ubezpieczonym i wskazanymi w dokumencie ubezpieczenia.
3. Gothaer TU S.A. nie ponosi odpowiedzialności za szkody wyrządzone pracodawcy przez pracowników, bez względu na formę prawną zatrudnienia.
4. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA NR 7

Włączenie odpowiedzialności cywilnej za szkody poniesione przez producenta finalnego z powodu wadliwości produktów dostarczonych przez Ubezpieczonego.

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody poniesione przez producenta finalnego z powodu wadliwości produktów dostarczonych przez Ubezpieczonego.
2. Zakres ubezpieczenia obejmuje wyłącznie szkody polegające na:
  - 1) poniesieniu kosztów produkcji produktu finalnego, z wyłączeniem kwoty odpowiadającej cenie produktów dostarczonych przez Ubezpieczonego;
  - 2) poniesieniu kosztów dodatkowych na usunięcie szkód w produkcie finalnym lub doprowadzeniu go do stanu odpowiadającego wymogom prawnym lub rynkowym; przy czym Gothaer TU S.A. nie pokrywa kwoty wynikającej ze stosunku ceny dostarczonych przez Ubezpieczonego produktów do ceny sprzedaży produktu finalnego;
  - 3) zmniejszeniu przychodów wskutek konieczności obniżenia ceny przerobionego produktu finalnego, z zastrzeżeniem, że Gothaer TU S.A. nie pokrywa kwoty odpowiadającej stosunkowi ceny zapłaconej za dostarczony przez Ubezpieczonego produkt do ceny, za którą przerobiony produkt mógłby być sprzedany, gdyby produkt dostarczony przez Ubezpieczonego nie był wadliwy. Odszkodowanie jest przysznawane jest zamiast kosztów, o których mowa w pkt 1).
3. Jeżeli możliwe jest doprowadzenie przerobionego produktu finalnego do stanu umożliwiającego jego sprzedaż, w drodze ekonomicznie uzasadnionego procesu naprawczego, Gothaer TU S.A. zwróci koszty takiego procesu, przy czym z kwoty odszkodowania Gothaer TU S.A. potrąca kwotę odpowiadającą stosunkowi ceny zapłaconej za dostarczony przez Ubezpieczonego produkt do ceny, za którą przerobiony produkt może być sprzedany.
4. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje:
  - 1) spodziewanego zysku, który nie został uzyskany;
  - 2) szkód wynikłych z opóźnień jakiegokolwiek rodzaju;
  - 3) kosztów poniesionych na usunięcie, demontaż lub odstąpienie wadliwych produktów oraz na montaż, umocowanie lub położenie produktu bez wad;
  - 4) strat pośrednich innych niż uwzględnione w ust. 2.
5. Za chwilę powstania szkody uznaje się moment połączenia, zmieszania lub przetworzenia po raz pierwszy wadliwego produktu Ubezpieczonego z innymi wyrobami.
6. W zakresie objętym niniejszą Klauzulą nie stosuje się wyłączenia z zakresu ochrony ubezpieczeniowej roszczeń wynikających z przepisów o rękojmi i gwarancji (§3 ust. 5 OWU).
7. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA NR 8

Włączenie odpowiedzialności za szkody poniesione przez osoby trzecie z powodu wadliwości wyrobów, które zostały wyprodukowane, poddane obróbce lub przerobione za pomocą maszyn, urządzeń i ich części wyprodukowanych, dostarczonych, montowanych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność Ubezpieczonego za szkody poniesione przez osoby trzecie z powodu wadliwości wyrobów, które zostały wyprodukowane, poddane obróbce lub przerobione za pomocą maszyn, urządzeń (także urządzeń z zakresu techniki sterowania, pomiaru i automatyki oraz form i narzędzi) i ich części wyprodukowanych, dostarczonych, montowanych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego.
2. Zakres ubezpieczenia obejmuje wyłącznie szkody polegające na:
  - 1) poniesieniu przez osoby trzecie straty polegającej na zmniejszeniu lub utracie wartości rzeczy wyprodukowanych, poddanych obróbce lub przerobionych za pomocą maszyn, urządzeń lub ich części wyprodukowanych, dostarczonych, montowanych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego;

- 2) poniesieniu przez osoby trzecie kosztów wytworzenia wyrobów, które okazały się wadliwe wskutek użycia maszyn, urządzeń lub ich części wyprodukowanych, dostarczonych, montowanych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego;
  - 3) poniesieniu przez osoby trzecie kosztów usunięcia, w drodze ekonomicznie uzasadnionego procesu naprawczego, wadliwości wyrobów wytworzonych przy użyciu maszyn, urządzeń lub ich części wyprodukowanych, dostarczonych, montowanych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego;
  - 4) kosztach stanowiących różnicę pomiędzy kosztami poniesionymi przez osoby trzecie w celu wytworzenia wyrobu, który okazał się wadliwy wskutek użycia maszyn, urządzeń lub ich części wyprodukowanych, dostarczonych, montowanych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego, a ceną sprzedaży tych wyrobów, jeżeli sprzedaż możliwa jest jedynie po cenie niższej niż koszty wytworzenia.
3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje w szczególności:
    - 1) spodziewanego zysku, który nie został uzyskany;
    - 2) szkód wynikłych z opóźnień jakiegokolwiek rodzaju;
    - 3) kosztów poniesionych na usunięcie, demontaż lub odstonięcie wadliwych produktów oraz na montaż, umocowanie lub położenie produktu bez wad;
    - 4) strat pośrednich innych niż uwzględnione w ust. 2.
  4. Za chwilę powstania szkody uznaje się moment wyprodukowania, poddania obróbce lub przetworzenia wyrobu po raz pierwszy.
  5. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA NR 9

Włączenie odpowiedzialności za szkody osób trzecich poniesione w związku z koniecznością usunięcia, demontażu lub odstonięcia wadliwych produktów oraz montażu, umocowania lub położenia produktu bez wad.

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność Ubezpieczonego z tytułu szkód poniesionych przez osoby trzecie w związku z koniecznością usunięcia, demontażu lub odstonięcia wadliwych produktów po raz pierwszy oraz montażu, umocowania lub położenia produktu bez wad.
2. Zakresem ubezpieczenia objęte są wyłącznie szkody polegające na kosztach poniesionych przez osoby trzecie w celu:
  - 1) usunięcia wadliwego produktu lub jego wymontowania, z wyłączeniem kosztów poszukiwania wadliwego produktu;
  - 2) zamontowania, umocowania lub położenia produktów niewadliwych, z wyłączeniem kosztów zakupu takich produktów.
3. Jeżeli wymontowanie produktu wadliwego nie jest możliwe, opłacalne czy też racjonalnie uzasadnione, ochrona ubezpieczeniowa obejmuje koszty postępowania zastępczego, nieprzekraczające jednak kosztów wymiany wadliwego produktu. W ramach postępowania zastępczego zamiast wymiany wadliwego produktu zostaje zastosowany inny odpowiedni środek w celu zapobieżenia następstwom wady.
4. Gothaer TU S.A. nie odpowiada w zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączone na mocy pozostałych postanowień OWU, oraz dodatkowo za szkody i straty:
  - 1) powstałe w sytuacji, gdy Ubezpieczony sam zainstalował lub zamontował wadliwy produkt lub też zlecił jego montaż czy instalację we własnym imieniu i na własny rachunek. Niniejsze wyłączenie nie obowiązuje w sytuacji, gdy Ubezpieczony dowiedzie, że konieczność demontażu wynika z innego powodu niż wadliwy montaż lub instalacja;
  - 2) związane z zakupem produktu wolnego od wad, w tym także cła i kosztów jego transportu do poszkodowanego;
  - 3) powstałe w sytuacji, gdy wadliwy produkt stanowi część składową pojazdów samochodowych, urządzeń oraz statków pływających, powietrznych i kosmicznych, chyba że Ubezpieczony nie wiedział ani przy dołożeniu należytej staranności nie mógł wiedzieć, że jego produkty są wykorzystywane do takich celów.
5. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód następczych – w tym w szczególności przestoju w produkcji oraz niemożności zrealizowania przez osobę trzecią jej zobowiązań umownych.
6. W zakresie objętym niniejszą Klauzulą nie stosuje się wyłączenia z zakresu ochrony ubezpieczeniowej roszczeń wynikających z przepisów o rękojmi i gwarancji (§3 ust.5 OWU).
7. Za chwilę powstania szkody uznaje się moment zamontowania po raz pierwszy wadliwego produktu.
8. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA NR 10

Włączenie odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez dostarczoną lub wyprodukowaną energię oraz szkody wynikłe z niedostarczenia energii lub dostarczenia energii o parametrach innych niż uzgodnione

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody osobowe

- i rzeczowe wyrządzone przez dostarczoną lub wyprodukowaną energię oraz za szkody osobowe i rzeczowe wynikłe z dostarczenia energii o parametrach innych niż uzgodnione.
2. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA NR 11

Włączenie odpowiedzialności za czyste szkody majątkowe

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za czyste szkody majątkowe.
2. Z zachowaniem wyłączeń odpowiedzialności wskazanych w § 5 OWU, Gothaer TU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wynikające z odpowiedzialności za produkt i wykonane usługi;
  - 2) spowodowane przez stałe emisje (np. szумы, zapachy, wstrząsy);
  - 3) spowodowane w związku z działalnością w zakresie projektowania, doradztwa, kierowania budową lub montażem, polegającą w szczególności na kontroli lub opiniowaniu;
  - 4) wynikające z działań związanych z transakcjami finansowymi, kredytowymi, ubezpieczeniowymi, leasingowymi, w obrocie nieruchomościami;
  - 5) wynikające z prowadzenia kasy i wszelkiego rodzaju płatności, nadużycia zaufania oraz sprzeniewierzenia;
  - 6) powstałe w wyniku utraty pieniędzy, książeczek oszczędnościowych, dokumentów i papierów wartościowych;
  - 7) wynikające z niedotrzymania terminów, kosztorysów wstępnych i innych kosztorysów;
  - 8) wynikające z błędów w oprogramowaniu, błędnej instalacji oprogramowania, racjonalizacji, automatyzacji;
  - 9) wynikające z naruszenia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych lub naruszenia praw autorskich i licencyjnych, prawa o nieuczciwej konkurencji, prawa antymonopolowego;
  - 10) wynikające z działalności reklamowej;
  - 11) związane ze stosunkiem pracy;
  - 12) powstałe w związku ze sprawowaniem funkcji członka władz spółki kapitałowej;
  - 13) powstałe w związku z pośrednictwem i organizowaniem podróży i turystyki;
  - 14) związane z niedostarczeniem energii;
  - 15) związane z koniecznością zapłaty kar umownych i innych;
  - 16) powstałe w wyniku udzielanych porad, zaleceń lub instrukcji powiązanych kapitałowo podmiotom, a także w rezultacie dokonania błędnych czynności kontrolnych bądź niedokonania czynności kontrolnych w odniesieniu do tych podmiotów.
3. Za chwilę powstania szkody uznaje się pierwsze udokumentowane stwierdzenie przez osobę trzecią czystej szkody majątkowej, nawet jeżeli w chwili powstania szkody nie można było ustalić jej przyczyny lub wielkości.
4. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA NR 12

Włączenie odpowiedzialności za szkody wynikłe z prowadzenia prac wyburzeniowych lub rozbiórkowych

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody wynikłe z prowadzenia prac wyburzeniowych lub rozbiórkowych.
2. Z zachowaniem wyłączeń odpowiedzialności wskazanych w § 5 OWU, Gothaer TU S.A. nie ponosi również odpowiedzialności za szkody wyrządzone w związku z pracami wyburzeniowymi w okręgu o promieniu nieprzekraczającym wysokości wyburzanej budowli, a w odniesieniu do prac wyburzeniowych i rozbiórkowych prowadzonych z użyciem materiałów wybuchowych – w okręgu o promieniu nieprzekraczającym 100m.
3. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA NR 13

Włączenie odpowiedzialności za szkody polegające na utracie, zaginięciu lub zniszczeniu dokumentów powierzonych Ubezpieczonemu.

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, na wniosek Ubezpieczającego, włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody polegające na utracie, zaginięciu lub zniszczeniu dokumentów powierzonych Ubezpieczonemu w związku z prowadzoną przez niego działalnością objętą ubezpieczeniem.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wyłącznie faktyczne koszty odtworzenia dokumentów powierzonych Ubezpieczonemu. Inne szkody i straty będące następstwem utraty, zaginięcia lub zniszczenia dokumentów nie są objęte ochroną ubezpieczeniową.
3. Odpowiedzialność Gothaer TU S.A. za szkody objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w dokumencie ubezpieczenia.